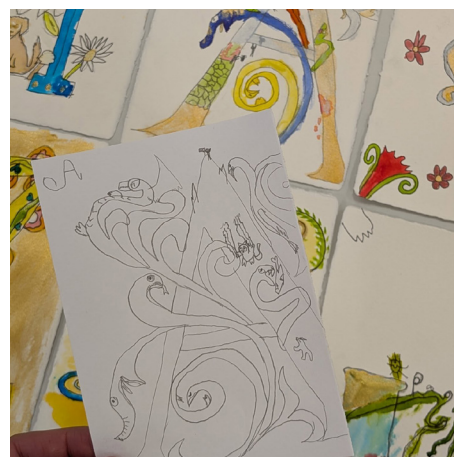

Kulturní laboratoř 2025/2026 - GA.DGII.708.2025

Metodický manuál vybraných lekcí

* Regionální muzeum Žďár

* Knihovna Matěje Josefa Sychry

Kulturní laboratoř a výstava *Tajemství evropské gotiky*

Kroužek Kulturní laboratoř, realizovaný ve spolupráci Regionálního muzea města Žďáru nad Sázavou a Knihovny Matěje Josefa Sychry, představuje vzdělávací platformu, kde děti již třetím rokem objevují kulturní dědictví prostřednictvím badatelských, tvořivých a zážitkových aktivit. Pod vedením lektorek Martiny Schutové, Magdy Smejkalové a Soni Janáčkové vzniká otevřený prostor pro experimentování, sdílení i rozvoj vlastního názoru na historii a její význam v současnosti. Skupina 15 dětí se schází s lektorkami pravidelně každé pondělí od 15.30 do 17 hodin po celý školní rok. Stabilním zázemím jsou jim prostory žďárského muzea a knihovny, v rámci kroužku ale také vyráží na četné exkurze nejen do kulturních a vzdělávacích institucí a po památkách.

Třetí ročník projektu byl podpořen evropským grantem v rámci iniciativy European Heritage Days, což umožnilo zapojení odborníků z různých institucí i mezinárodní spolupráci. Kulturní laboratoř tak propojuje lokální zkušenost s evropským kontextem kulturního dědictví. Hlavním výstupem je výstava *Tajemství evropské gotiky*, která propojuje odbornou historickou rovinu s dětskou interpretací. Návštěvníci zde mohou vidět autentické sbírkové předměty i originální práce dětí – například fresky, iluminace, madony nebo výstavní instalace. Výstava ukazuje, že gotika není jen historickým obdobím, ale inspirativním zdrojem pro současnou tvorbu a dialogem mezi generacemi.

Možnost získání grantu vyplynula z dlouhodobého a systematického zapojení města Žďár nad Sázavou do mezinárodní sítě Cisterciades, která propojuje celkem 17 cisterciáckých klášterních krajín v pěti evropských zemích a zdůrazňuje jejich zásadní význam pro formování evropské kulturní identity. Tato síť, založená na principu přeshraniční spolupráce a sdílení kulturního dědictví, získala v dubnu 2024 prestižní označení European Heritage Label, které Evropská komise uděluje místům s mimořádným významem pro dějiny a integraci Evropy. Získání tohoto ocenění nejen potvrdilo výjimečnost žďárské klášterní krajiny v evropském kontextu, ale zároveň otevřelo nové možnosti mezinárodní spolupráce a financování vzdělávacích a kulturních projektů.

Spolupráce s dalšími nositeli značky European Heritage Label se výrazně promítla i do realizace projektu Kulturní laboratoř, kde se zahraničním partnerem stala slovenská iniciativa *Gotická cesta*. Tento projekt se zaměřuje na prezentaci a ochranu unikátních gotických nástěnných maleb v regionu Gemer a představuje paralelu k žďárské zkušenosti s interpretací kulturního dědictví. Propojení těchto dvou lokalit – cisterciácké krajiny Žďárska a malovaných gotických kostelíků Gemeru – umožnilo sdílení metod práce, inspirací i konkrétních edukačních přístupů. Projekt tak získal nejen mezinárodní rozměr, ale i hlubší obsahovou rovinu, která reflektuje historickou skutečnost, že gotické umění a kultura přirozeně překračovaly hranice jednotlivých regionů a vytvářely společný evropský kulturní prostor.

Metodologie a edukační strategie kroužku Kulturní laboratoř

Kulturní laboratoř představuje promyšlený a dlouhodobě koncipovaný edukační model, který stojí na propojení badatelsky orientované výuky, projektového učení a zážitkové pedagogiky. Její metodologie vychází z přesvědčení, že děti si nejlépe osvojují poznatky tehdy, když jsou aktivně zapojeny do procesu poznávání jako jeho spolutvůrci. V průběhu celoroční práce proto účastníci nevystupují jako pasivní příjemci informací, ale jako badatelé, interpreti a tvůrci, kteří prostřednictvím vlastních otázek, experimentů a tvůrčích aktivit postupně objevují kulturní dědictví a jeho význam v současnosti.

Zásadním pilířem edukační strategie je práce se stálou skupinou přibližně 15 dětí, která se ukazuje jako optimální pro kombinaci individuálního přístupu a efektivní skupinové dynamiky. Tento počet umožňuje lektorskému týmu citlivě reagovat na potřeby jednotlivých účastníků, podporovat jejich osobní rozvoj a zároveň rozvíjet kooperativní učení v menších pracovních týmech. Stabilita skupiny vytváří bezpečné prostředí založené na důvěře, sdílení a otevřené komunikaci, což je klíčové pro rozvoj kritického myšlení, schopnosti formulovat vlastní názory i ochoty reflektovat vlastní práci.

Metodologicky je program strukturován jako dlouhodobý projekt směřující ke konkrétnímu výstupu – výstavě, která představuje syntézu získaných poznatků i tvůrčích výstupů dětí. Tento rámec umožňuje systematicky rozvíjet kompetence v několika rovinách: poznávací (porozumění historickému kontextu), tvůrčí (výtvarná a interpretační práce), sociální (spolupráce, komunikace) i prezentační (sdílení výsledků s veřejností). Jednotlivé lekce kombinují různé pedagogické přístupy – od řízeného objevování a terénní výuky přes „learning by doing“ až po multisenzorické učení – a propojují odborný výklad s praktickou zkušeností.

Důležitou součástí edukační strategie je také systematická reflexe, která probíhá na úrovni jednotlivých aktivit i celého projektu. Děti jsou vedeny k tomu, aby hodnotily vlastní proces učení, sdílely zkušenosti a uvědomovaly si souvislosti mezi jednotlivými tématy. Reflexe posiluje jejich schopnost kritického uvažování a podporuje hlubší porozumění probíranému obsahu.

Specifickým přínosem Kulturní laboratoře je její mezioborový charakter a zapojení odborníků z různých oblastí, díky čemuž děti získávají komplexní pohled na kulturní dědictví jako na živý a mnohvrstevnatý fenomén. Propojení historického poznání s výtvarnou, hudební i řemeslnou zkušeností vede k autentickému porozumění tématu a umožňuje dětem vytvářet vlastní interpretace, které jsou následně prezentovány veřejnosti.

Celkově lze metodologii Kulturní laboratoře charakterizovat jako otevřený, participativní a procesně orientovaný přístup, který klade důraz na dlouhodobou kontinuitu, individuální rozvoj i společnou tvorbu. Právě kombinace stabilní skupiny, promyšlené projektové struktury a důrazu na zkušenostní učení vytváří podmínky pro hluboké a smysluplné vzdělávání, jehož výsledkem není pouze osvojení znalostí, ale i rozvoj klíčových kompetencí a vztahu ke kulturnímu dědictví.

Medailonky jednotlivých lekcí

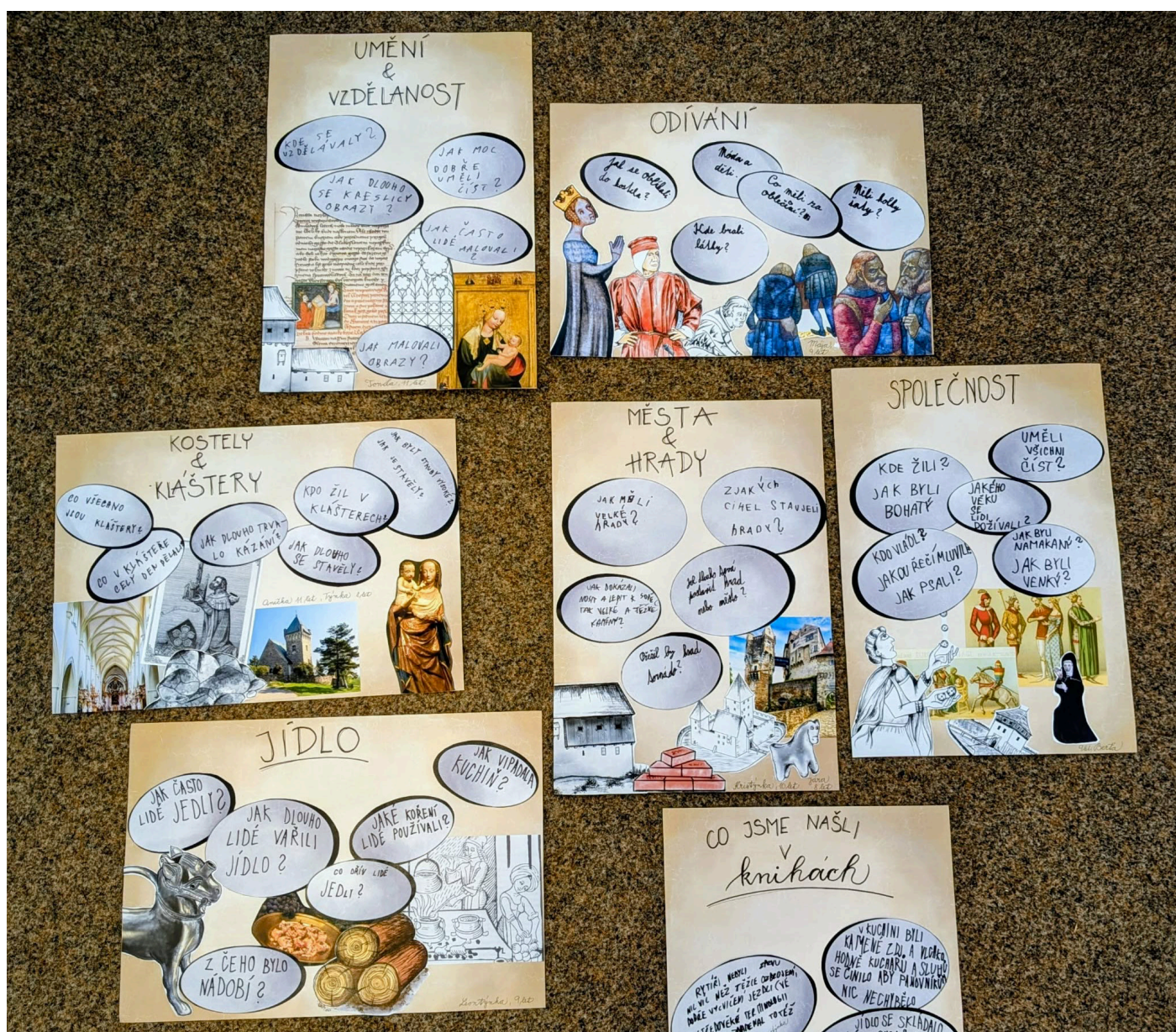
15. 9. 2025 — Úvod & rámování tématu

Lektorský tým: Martina Schutová (edukátorka a historička, Regionální muzeum města Žďáru nad Sázavou), Magda Smejkalová (edukátorka a výtvarnice, Regionální muzeum města Žďáru nad Sázavou), Soňa Janáčková (knihovnice a lektorka, Knihovna Matěje Josefa Sychry Žďár nad Sázavou)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Úvodní setkání bylo zaměřeno na otevření tématu gotiky a společné nastavení směru celoroční práce. Děti se nejprve představily pomocí aktivity „tři tečky“, kde sdílely, co o tématu vědí a co by chtěly zjistit, čímž se přirozeně aktivizovaly jejich předchozí znalosti i motivace. Následoval brainstorming, při němž účastníci zapisovali své nápady na lepicí lístky – objevovala se témata jako život ve středověkém městě, kláštery, rytíři, jídlo nebo oblékání. Tyto podněty byly následně tříděny do tematických okruhů, čímž vznikla základní struktura budoucí výstavy.

Metodika lekce stavěla na principech participativního učení, kooperace a badatelsky orientované výuky – děti si samy formulovaly otázky (např. „Jak vznikala gotická katedrála?“ nebo „Co jedli mniši?“) a rozdělily si role v týmech (mluvčí, zapisovatel, koordinátor).

Výstupem byla nástěnka badatelských otázek, rozdělení do pracovních skupin a první návrh scénáře výstavy.

22. 9. 2025 — Exkurze do archivu

Lektorský tým: Vít Křesadlo (ředitel Státního okresního archivu Žďár nad Sázavou)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Lekce proběhla formou exkurze do archivu, kde se děti seznámily s autentickými historickými prameny a jejich významem pro poznání minulosti. Úvodní část byla věnována vysvětlení toho, co je archiv, jaké typy dokumentů uchovává a proč je důležité s nimi zacházet opatrně a s respektem. Následně děti pracovaly ve skupinách na třech tematických stanovištích: u listin se pokoušely číst fragmenty starých textů a vyhledávat konkrétní informace (například jména, data či místa), u pečeti zkoumaly jejich tvary, symboliku a funkci jako prostředku ověřování pravosti dokumentů a u školních dokumentů či inventářů nahlížely do každodennosti minulých generací. Například na jednom stanovišti identifikovaly iniciály nebo jednoduché latinské výrazy, jinde porovnávaly rozdíly mezi jednotlivými typy písem nebo odhadovaly význam heraldických znaků.

Metodika byla založena na badatelsky orientovaném učení a týmové spolupráci – děti plnily konkrétní úkoly, sdílely hypotézy a zapisovaly výsledky do pracovních listů, čímž si osvojovaly základní principy práce historika či archiváře. Důležitou součástí byla také reflexe, při níž si uvědomovaly, jak obtížné je interpretovat historické prameny a jakou hodnotu mají originální dokumenty.

Výstupem byly tzv. nálezové karty, shrnující zjištěné informace, a první konkrétní odpovědi na badatelské otázky, které si děti stanovily v úvodní lekci a dále rozvíjely v průběhu projektu.

6. 10. 2025 — Klášterní knihy & iluminované iniciály

Lektorský tým: Lucie Ó'Súilleabháin (restaurátorka knižní vazby a edukátorka kláštera Vyšší Brod)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Lekce přiblížila dětem svět středověkých knih, klášterních knihoven a skriptorií jako míst, kde vznikaly jedny z nejcennějších artefaktů své doby. Na úvod se děti seznámily s procesem vzniku rukopisu – od výroby pergamenu přes přípravu inkoustu až po samotné psaní a zdobení textu – a dozvěděly se, jak náročná a časově zdouhavá tato práce byla. Lektorka doplnila výklad konkrétními příklady a ukázkami, díky nimž si děti dokázaly lépe představit každodenní práci středověkých písařů a iluminátorů. Inspiraci čerpaly také z reálných historických předloh, které viděly při exkurzích nebo na reprodukcích, a vnímaly bohatost ornamentiky, barev i symboliky iniciál. Následně si samy vyzkoušely tvorbu iluminované iniciály – některé děti pracovaly podle historických vzorů, jiné vytvářely vlastní návrhy inspirované přírodními motivy, zvířaty či fantazijními prvky.

Metodika kombinovala odborný výklad s praktickou výtvarnou činností a důrazem na prožitek, kdy si děti skrze vlastní tvorbu uvědomovaly náročnost i hodnotu ručně psaných knih; důležitou součástí byla také reflexe, při níž sdílely své zkušenosti a porovnávaly různé přístupy k tvorbě.

Výstupem byly autorské iluminované iniciály, které se staly součástí výstavy, a zároveň hlubší porozumění významu knih jako vzácného nositele vzdělanosti a kulturní paměti ve středověku.

13. 10. 2025 — Exkurze v bazilice

Lektorský tým: Adéla Tlustošová (edukátorka Farnosti Žďár nad Sázavou)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Lekce proběhla v autentickém prostředí baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše ve Žďáru nad Sázavou, kde děti objevovaly gotickou architekturu přímo v terénu a učily se ji vnímat jako historický pramen. S pomocí připravených pracovních listů vyhledávaly konkrétní architektonické prvky, jako jsou lomené oblouky, žebrová klenba či dochované nástěnné malby, a zaznamenávaly své postřehy formou kresby i krátkých poznámek. Součástí programu bylo také seznámení s historií kláštera a jeho zakladatelskou rodinou, včetně odkazu na kroniku *Cronicu Domus Sarensis* spojenou s osobností Jindřicha Řezbáře. Děti tak propojovaly vizuální vnímání prostoru s historickým kontextem a příběhem místa.

Metodika využívala princip řízeného objevování a terénní výuky – děti nebyly pouze pasivními posluchači, ale aktivně vyhledávaly informace, interpretovaly prostor a diskutovaly o jeho významu. Důraz byl kladen na schopnost „číst“ architekturu, vnímat detail i celek a hledat souvislosti mezi funkcí a podobou stavebních prvků.

Výstupem byly pracovní listy doplněné o kresby a poznámky, které se staly důležitým podkladem pro další zpracování témat ve výstavě – například při tvorbě medailonků zakladatelů kláštera nebo interpretaci historických pramenů.

3. 11. 2025 — Fresková malba

Lektorský tým: Jaroslava Neubauerová (pedagožka, historička a lektorka projektu Gotická cesta)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Lekce byla zaměřena na techniku freskové malby jako jedné z klíčových výtvarných forem gotického umění. Děti se nejprve seznámily s historickým kontextem – kde se fresky nacházely, jakou měly funkci v sakrálním prostoru a jakým způsobem vznikaly. Inspirací jim byly konkrétní ukázky ze slovenského regionu Gemer i malby, které mohly vidět během exkurzí v bazilice, případně na fotografiích a reprodukcích. Následně si vyzkoušely samotný proces tvorby: pracovaly s navlhčenou omítkou, do níž nanášely pigmenty připravené z barevných prášků, a musely přitom reagovat na časové omezení techniky, kdy je nutné malovat rychle, dokud je podklad vlhký. Vybíraly si motivy – například fragmenty postav, ornamenty nebo části výjevů – a přizpůsobovaly je vlastním schopnostem i formátu.

Metodika lekce byla založena na principu „learning by doing“, tedy přímé zkušenosti a experimentu, který dětem umožnil pochopit technologii i náročnost fresky skrze vlastní tvorbu; důležitou součástí byla také reflexe, při níž děti sdílely, co se jim dařilo a co bylo obtížné.

Výstupem byly autorské freskové fragmenty, které byly instalovány na výstavě a společně vytvářely vizuální celek inspirovaný gotickou nástěnnou malbou, zároveň však nesly osobitý rukopis jednotlivých autorů.

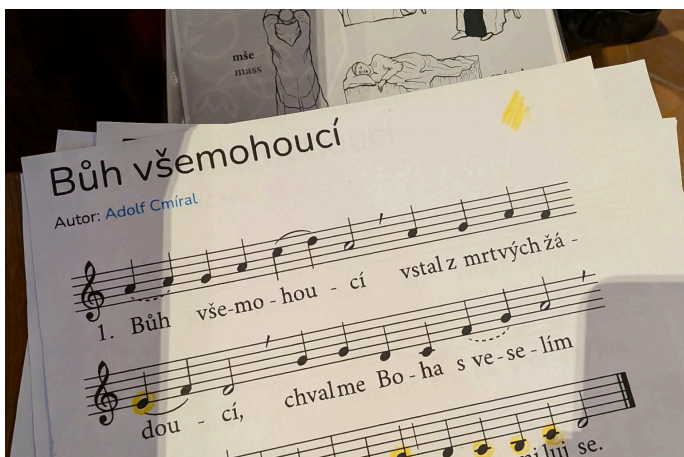
24. 11. 2025 — Středověká hudba

Lektorský tým: Petr Hudec (metodik vzdělávacích programů NPÚ)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Lekce proběhla v autentickém prostředí kostelav. Prokopa a byla zaměřena na duchovní hudbu středověku, zejména na gregoriánský chorál a hudební kulturu cisterciáckých klášterů. Děti se nejprve seznámily s tím, jakou roli hrála hudba v každodenním životě mnichů – jako součást modlitby, rytmu dne i duchovní praxe. Následně se aktivně zapojily do zpěvu jednoduchých chorálních melodií, zazpívaly si také známou pohádkovou píseň Mniši jsou tiší a jednu z nejstarších duchovních písní Evropy Bůh všemohoucí, kterou si vyzkoušely i podle upraveného barevného notového zápisu. Doprovod na kytaru zajistil lektor Petr Hudec, který zároveň děti vedl k vnímání rytmu, melodie a společného souznění. Součástí programu byla také hra na zvonečky, díky nimž si děti prakticky osvojily princip melodie a spolupráce v hudebním celku.

Metodika spojovala zážitkové a multisenzorické učení – děti hudbu nejen poslouchaly, ale aktivně ji vytvářely, propojovaly sluchový vjem s pohybem i vizuální orientací v notovém zápisu a skrze vlastní zkušenost lépe chápaly její funkci. Důležitým prvkem byla také atmosféra prostoru, která umocňovala prožitek a pomáhala vcítit se do středověkého kontextu.

Výstupem byla hudební část výstavy, zahrnující možnost přehrát si duchovní píseň na zvonečky i poslech nahrávek, a zároveň hlubší porozumění významu hudby v životě středověké společnosti.

29. 11. 2025 — Exkurze Olomouc

Lektorský tým: Hana Lamatová (edukátorka Arcidiecézního muzea Olomouc)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Exkurze umožnila dětem poznat gotickou architekturu v širším geografickém i kulturním kontextu a zasadit dosavadní poznatky do reálného prostředí významných památek. Dopolední program proběhl v Arcidiecézním muzeu Olomouc, kde děti absolvovaly edukační workshop zaměřený na gotické a románské prvky, práci s exponáty i interpretaci historických souvislostí. Následně navštívily katedrálu sv. Václava a po obědě kostel sv. Mořice, kde jim poutavý výklad poskytl místní farář – děti zde zaujala především monumentalita prostoru, typické znaky gotické architektury a výrazné vitráže, které se staly důležitou inspirací pro jejich další výtvarnou práci. Během exkurze si účastníci zapisovali postřehy, kreslili detaily a porovnávali jednotlivé architektonické prvky s těmi, které již znali ze Žďáru nad Sázavou. Tyto zkušenosti se později promítly i do tvorby výstavy – například do návrhů vitráží nebo do instalace věnované madonám, která získala ve výstavním prostoru výrazné místo.

Metodika využívala terénní výuku, řízené pozorování a komparaci, kdy děti aktivně porovnávaly různé památky a hledaly souvislosti mezi nimi; důraz byl kladen na vlastní objevování a prožitek.

Výstupem byla nejen inspirace pro další výtvarnou i koncepční práci, ale také hlubší porozumění gotické architektuře jako živému a rozmanitému kulturnímu fenoménu.

1. 12. 2025 — Malba na sklo: gotická rozeta

Lektorský tým: Dagmar Vernerová (sklářská výtvarnice a lektorka ze Sklářny Karlov)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Lekce byla zaměřena na výtvarné zpracování gotických rozet a práci se sklem jako jedním z charakteristických prvků gotické architektury. Děti se nejprve seznámily s významem vitráží a rozet v katedrálách – jejich funkcí, symbolikou i estetickým působením světla a barev v sakrálním prostoru. Následně pracovaly s připravenými skleněnými destičkami, na které pomocí speciálních barev kreslily vlastní motivy inspirované gotickými rozetami – někteří vycházeli z geometrických vzorů, jiní je doplňovali o figurální či ornamentální prvky. Důležitou součástí bylo také experimentování s průsvitností barev a vrstvením, aby si děti uvědomily, jak světlo ovlivňuje výsledný vizuální efekt.

Metodika lekce kombinovala výklad s praktickou tvorbou a vizuální analýzou historických předloh; důraz byl kladen na pozorování detailu, práci s barvou a pochopení principu vitráže jako média.

Výstupem byly autorské skleněné práce – motivy rozet, které byly následně využity jako součást výstavní instalace a přispěly k vytvoření vizuálně působivého prostředí inspirovaného gotickými interiéry.

12. 1. a 17.1. 2026 — Výtvarná dílna (madony)

Lektorský tým: Kristýna Hamáková (výtvarnice a ilustrátorka, autorka projektu Kocour v křoví)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Dvojice navazujících lekcí byla věnována interpretaci gotických madon jako jednoho z klíčových motivů středověkého umění. Děti vycházely z vizuálních zkušeností získaných během předchozích exkurzí (např. v bazilice či při návštěvě dalších sakrálních památek) a zároveň si aktivně dohledávaly inspirace v knihách a na internetu – seznamovaly se s různými typy madon, jejich symbolikou, gesty i výtvarným zpracováním. Na tomto základě pak vytvářely vlastní autorské interpretace, které kombinovaly tradiční ikonografii s osobním pohledem. Pracovaly s velkoformátovým kartonem jako podkladem, využívaly sprej, suchý pastel i další výtvarné techniky, přičemž výrazným prvkem bylo také zlacení – to děti velmi bavilo a vedlo ke vzniku zajímavých kontrastů mezi plochou, barvou a světlem, inspirovaných středověkou estetikou. Výjimečným výsledkem byla mimo jiné i velkoformátová „strakonická madona“ o výšce 186 cm, která se stala dominantním prvkem výstavy.

Metodika lekcí podporovala experiment, individuální vyjádření a schopnost interpretovat historický vzor současným jazykem; důraz byl kladen na proces tvorby, práci s inspirací a rozvoj vizuální gramotnosti.

Výstupem byly autorské madony, které byly instalovány vedle originálních muzejních exponátů a vytvořily tak silný dialog mezi historickým artefaktem a současnou dětskou interpretací.

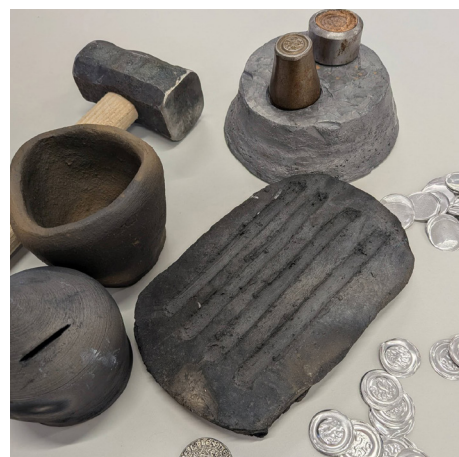
26. 1. 2026 — Archeologie a řemesla

Lektorský tým: Kateřina Těsnohlídková (archeoložka, zakladatelka projektu Staré hrnce zaměřeného na experimentální archeologii)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Lekce byla zaměřena na přiblížení středověkých řemesel a každodenního života prostřednictvím praktických činností. Děti se nejprve seznámily s tím, jakou roli hrála řemesla ve středověké společnosti a jaké dovednosti byly pro tehdejší život nezbytné – od výroby keramiky přes mincovnictví až po textilní tvorbu. Následně si jednotlivé činnosti samy vyzkoušely: z hlíny modelovaly jednoduché figurky inspirované dobovými hračkami (například koníky či panenky), razily si vlastní brakteáty jako ukázkou středověkého mincovnictví a seznamovaly se s principem karetkového tkaní při výrobě ozdobných pásků. Během práce si uvědomovaly materiálové vlastnosti i technologické postupy a porovnávaly je s dnešními výrobními procesy.

Metodika vycházela z principu „learning by doing“, tedy učení skrze přímou zkušenost, kdy si děti osvojují poznatky prostřednictvím vlastní činnosti; důraz byl kladen na propojení teoretického kontextu s praktickým zážitkem a na rozvoj manuálních dovedností. Součástí byla také reflexe, při níž děti sdílely, co pro ně bylo náročné a co je naopak nejvíce zaujalo.

Výstupem byly vlastní repliky středověkých artefaktů, které se staly součástí výstavy, a zároveň hlubší porozumění materiální kultuře a každodennosti života ve středověku.

30.–31. 1. 2026 — Workshop scénografie

Lektorský tým: Lukáš Urbanec (designér a scénograf)

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Dvoudenní intenzivní workshop byl zaměřen na návrh a realizaci výstavního prostoru, tedy na přechod od jednotlivých dílčích výstupů k jejich smysluplnému uspořádání v rámci společného scénáře. Děti pracovaly s návrhy, které vznikaly v průběhu celého projektu, a společně s lektorem je převáděly do konkrétní podoby – navrhovaly a vytvářely vitrážová okna, připravovaly instalační prvky, podílely se na tvorbě krajinného divadla a dalších interaktivních částí expozice. Zapojovaly se nejen do výtvarné, ale i technické realizace: natíraly, lepily, vrtaly, šroubovaly a skládaly jednotlivé komponenty, čímž získávaly zkušenost s reálným procesem instalace výstavy. Součástí práce byla také průběžná konzultace návrhů (např. podoby krajiny či kompozice prostoru), díky níž děti reflektovaly funkčnost i estetiku výsledku.

Metodika vycházela z principů projektového učení a týmové spolupráce – každý účastník měl svou roli a odpovědnost, přičemž důležitá byla komunikace, plánování i schopnost reagovat na vznikající situace. Důraz byl kladen na propojení kreativity s praktickými dovednostmi a na uvědomění si, jak vzniká výstava jako celek.

Výstupem dvoudenního workshopu a navazujících lekcí bylo dokončení instalačních prvků a finální podoba výstavy, která odrážela společnou práci dětí i jejich schopnost převést nápady do konkrétního prostoru.

2. 3. 2026 — Vernisáž výstavy *Tajemství evropské gotiky*

Lektorský tým: Martina Schutová, Magda Smejkalová, Soňa Janáčková, děti z kroužku Kulturní laboratoř (spoluautoři a průvodci výstavy), Michaela Marková (lektorka SVČ Active Žďár nad Sázavou – vedoucí kroužku Malý MasterChef, který zajistil tematické občerstvení), kapela Loucká struna

Téma, aktivity, metodika a výstupy: Slavnostní vernisáž představovala vyvrcholení celoroční práce a zároveň specifickou formu edukační lekce, ve které děti vystoupily v roli aktivních průvodců a interpretů kulturního dědictví. Program byl koncipován jako živá a multisenzorická zkušenost – návštěvníci mohli nejen zhlédnout výstavu, ale také ji zažít prostřednictvím hudby, chutí i osobního výkladu. Děti samy provázely výstavou, představovaly jednotlivé části expozice a sdílely vlastní zkušenosti z její tvorby, čímž se učily prezentovat výsledky své práce autentickým a srozumitelným způsobem. Atmosféru doplňovala živá hudba inspirovaná středověkem a tematické občerstvení – od moderních interpretací až po rekonstrukce historických pokrmů připravovaných na otevřeném ohni, například noky či placky, které návštěvníkům přibližovaly každodennost středověké kuchyně.

Metodika této „lekce“ vycházela z principů zážitkové pedagogiky, prezentace výsledků projektového učení a učení skrze sdílení – děti zde přebíraly odpovědnost za komunikaci obsahu a vstupovaly do role průvodců i spoluvůrců kulturní události. Významným prvkem bylo také propojení různých smyslových rovin (vizuální, auditivní, chuťové), které podporovalo hlubší porozumění tématu gotiky.

Výstupem byla nejen samotná instalace a otevření výstavy, ale především posílení kompetencí dětí v oblasti prezentace, spolupráce a reflexe vlastní práce; vernisáž zároveň potvrdila schopnost propojit odborný výklad s dětskou interpretací a vytvořit živý dialog mezi historií a současností.

Závěr

Kulturní laboratoř představuje komplexní vzdělávací model, který propojuje odborné poznání s kreativitou, osobní zkušeností a aktivním zapojením účastníků. V průběhu celého roku děti nevystupují pouze jako pasivní příjemci informací, ale jako badatelé, tvůrci a spoluvůrci společného výstupu. Díky spolupráci s odborníky z různých oborů – od historiků, archeologů a památkářů přes výtvarníky, hudebníky až po designéry – se seznamují s kulturním dědictvím v jeho šíři i vzájemných souvislostech. Tento mezioborový přístup jim umožňuje nahlížet na historii nejen jako na soubor faktů, ale jako na živý a proměnlivý fenomén, který lze interpretovat různými způsoby.

Důležitou roli v celém procesu hraje také důraz na zkušenostní a projektové učení – děti si poznatky osvojují skrze vlastní činnost, sdílení a reflexi. Postupně se učí formulovat otázky, hledat odpovědi, spolupracovat v týmu i prezentovat výsledky své práce veřejnosti. Tím se rozvíjejí nejen jejich znalosti o středověku a gotice, ale také klíčové kompetence důležité pro další vzdělávání i osobní rozvoj.

**Tajemství
Evropské
gotiky**

hlaselem historie i dětskýma očima

KDY: 3. března – 31. května 2026
denně mimo pondělí 9.00 - 12.00 a 12.30 - 17.00

**KDE: Regionální muzeum města
Žďáru nad Sázavou, Tvrz 8**

Na výstavě objevíte gotiku očima historie i dětské zvědavosti!

Čekají vás autentické exponáty, historické příběhy i hravé výtvarné pohledy dětí z Kulturní laboratoře. Na výstavě objevíte mnoho zážitků – středověký šatník a fotokoutek, linoryt gotických motivů, stavbu krajinného divadla.

Přijďte se inspirovat barvami, symboly a příběhy středověku, který rozhodně není zaprášený!

Výstava byla podpořena z projektu Cultural Laboratory: Exploring Gothic Heritage
Kód projektu: GA.DGII.708.2025

Výstava Tajemství evropské gotiky je vyvrcholením tohoto procesu. Není pouze prezentací výsledků, ale především svěbytným výstupem společné práce, který propojuje odborný výklad s dětskou interpretací. Ukazuje, že kulturní dědictví může být sdílené, otevřené a inspirativní – že historie není uzavřenou kapitolou minulosti, ale živým příběhem, který můžeme znovu objevovat, interpretovat a předávat dál.

Zpracování: Mgr. Martina Schutová – Regionální muzeum města Žďáru nad Sázavou, PhDr. Jaroslava Neubauerová, Phd. – Gotická cesta

Kontakt: martina.schutova@zdnarns.cz; Regionální muzeum města Žďáru nad Sázavou, Tvrz 8, 591 01 Žďár nad Sázavou